I. Lebensafahrt

І співи і сміхи, і сонечко сяє,
І хвиля блискуча наш човен гойдає;
Сиджу я між друзів, скрізь очі ясні —
І весело в серці і легко мені!
Розбило наш човен на дріб'язки море,
Не виплили друзі із виру на горе:
Вони потонули в вітчизні своїй —
Мене кинув борвій на берег чужий.
Знайшов я там човен ще кращий, пишніший,
В нім нове залассся і спів чарівніший,
І хвилі чужії гойдають щомить...
Як край мій далеко! Як серце щемить!
І регіт лунає і стогнуть снастини,
І вітер суворий рида щохвилини;
Остатню зорю вже затемріло вкрай...
Як тяжко на серці! Далеко мій край!..

II

Отроєні пісні мої.
Чи ж може інакше то бути?
В моє пишноквітне життя
Влила ти чимало отрути.
Отроєні пісні мої...
Нема тут ніякого дива:
Багато в сім серці гадюк,
І ти, моя зірко, зрадлива!

III. Король Генрих

На дворі в Каноськім замку
Сам король германський Генрих.
Гріх, покута, босий в рям'ї...
Ніч холодна; дощ спадає.
А із замку визирають

Два обличчя; освіщає
Місяць лисину Григора
І Матильди пишні груди.
І задублими устами
Мимрить Генрих Pater noster2,
Але ж в серці королівськім
Потай шепче і клянеться:
Там далеко в ріднім краю
Піднялись високі гори,
В їх глибоких, темних надрах
Єсть залізо на сокиру.
Там далеко в ріднім краю
Піднялись бори темряві,
І росте в найвищім дубі
Там держално на сокиру.
Ти, мій любий, вірний краю,
Ти зростиш ще й чоловіка,
Що гадюк моєї муки
Розсіче сокири лезом!

IV

Серце! Набік всі печалі:
Згине доля навісна!
Знов верне тобі весна,
Що морози одібрали.
Ще ж хорошо немало:
Світ широкий — справжній рай,
І чого б ти не збажало —
Вільно, серце, все кохай!
V.
Осторога
Ти такі книжки друкуєш?
Любий друже, — ти загинув.
Хочеш шану й гроші мати:

Мусим низько гнути спину.
Я не радив би нізащо
Так балакать про народ наш,
Так балакать про попівство
І про пишних можновладців.
Любий друже, — ти загинув!
Язики попівські довгі,
Довгі руки мають дуки,
А народ довжезні вуха.
VI
В мою похмуру ніч зайшла зоря чудова,
І в серце хвореє розвага ллється нова,
І обіцяє новий рай...
О, не зражай!
Немов до місяця бурхливе рветься море,
Так лине до тебе, моя хороша зоре,
Це серце, стомлене украй...
О, не зражай!
VII
Під чорним вітрилом корабль мій пливе,
Крізь море бурхливе й страшне,
Ти ж знаєш, як темно в сім серці смутнім,
І тяжко ганебиш мене!

Невірне, мов вітер, серденько твоє,
Од мене до інших майне!
Під чорним вітрилом корабль мій пливе
Крізь море бурхливе й страшне!

VIII
Ніч вкрива шляхи незнані...
Хворе серце... хворе тіло...
Тихо сяйво ллє ласкаво
Місяць ясний з небосхила.
Ясний місяць! тихим сяйвом

Геть женеш ти жахи ночі,
І вже тануть в серці муки
І слеза туманить очі!
IX
Наче місяця одсяйво,
Що гойдають дикі хвилі,
А він сам пливе спокійно
По блакитнім неба схилі.
Так і ти живеш безжурно,
Твоє личенько дівоче
Лиш тремтить в цім хворім серці,
Бо само воно тріпоче.
X
Ввесь світ став сліпий, увесь світ став дурний
І губить свій смак щохвилини,
"Недобрая вдача" — кричить він мені, —
"В твоєї красуні-дівчини".
Ілюди сліпі і люди дурні
Й ніколи тебе не спізнають,
Не відати їм, яким жаром-вогнем
Твої поцілунки палають!